

Astrid Lindgrenová

Už doma
Emil a Lönnelberg

*Už seasa
Emil & Lönnebergzy*

Astrid Lindgrenová

Uč seasa
Emil a Lönnelberggy

slovar

Copyright © Astrid Lindgren 1963
Translation © Mária Bratová, 2005, 2020
Slovak Edition © Vydavateľstvo SLOVART, spol. s r. o.,
Bratislava 2005, 2020

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto knihy sa nesmie reprodukovať ani šíriť v nijakej forme ani nijakými prostriedkami, či už elektronickými, alebo mechanickými, vo forme fotokópií či nahrávok, respektíve prostredníctvom súčasného alebo budúceho informačného systému a podobne bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa.

ISBN 978-80-556-4849-1

OBSAH

Sobota 28. júla

Ako Emil obľial ocka zabíjačkovou kašou
a vystrúhal svojho stého panáčika 16

Streda 31. októbra

Ako Emil získal koňa a ako pani
Petrellová s celou Vimmerby takmer
o rozum prišli 46

Pondelok 26. decembra

Ako Emil na Katthulte nachystal hostinu
a správkyňu chudobinca chytil do pasce
na vlky 89

Už ste niekedy počuli o Emilovi z katthultského gazdovstva v Lönneberge, čo leží v Smålande? Že nie? Veľmi sa čudujem, lebo v celej Lönneberge by ste nenašli jediného človeka, ktorý by nepoznal lapaja z Katthultu, toho Emila, ktorý vymyslel viac huncútstiev, ako je dní v roku, a Lönneberčanov rozčuľoval tak veľmi, že ho chceli poslať čo najďalej, až do Ameriky. Lönneberčania dokonca usporiadali zbierku, peniažky zviazali do uzlíka, odniesli ich Emilovej mamke a povedali:

„Možno to bude stačiť Emilovi na cestu do Ameriky.“

Dúfali, že v Lönneberge bude bez Emila oveľa pokojnejšie, v čom sa, pravdupovediac, ani nemýlili, lenže Emilova mamka sa strašne nahnevala

a uzlík s peniazmi hodila o zem tak, že sa kotúlali po celej Lönneberge.

„Náš Emilko je múdry a bystrý chlapec,“ povedala. „A my ho ľúbime presne takého, aký je.“

Lina, ktorá slúžila na katthultskom gazdovstve, však zahundrala:

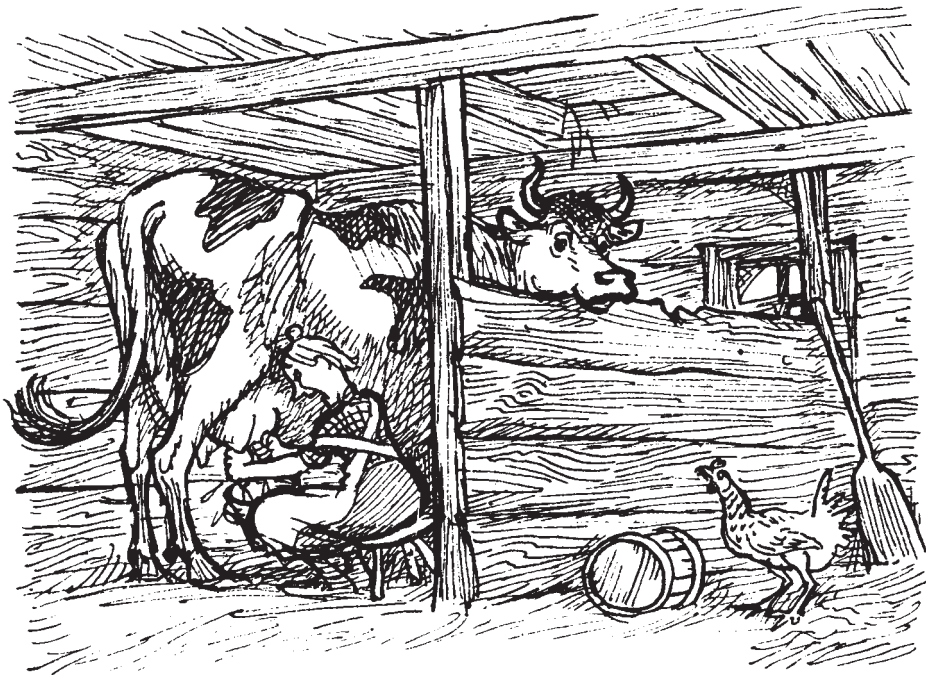
„Mali by sme brať ohľad aj na chudákov Američanov. Ved' nám nič zlé neurobili, tak prečo by sme ich mali trestať Emilom?“

Po tých slovách sa Emilova mamka dlho a vyčítavo pozerala na Linu, takže Lina hneď pochopila, že povedala čosi nemúdre. Trochu sa zarazila a chcela svoj prehrešok napraviť:

„Viete, pani Alma, vo Vimmerbyjských novinách písali, že v tej Amerike mali nejaké hrozné zemetrasenie... a tak som si len pomyslela, že keby sme im teraz poslali ešte aj Emila, už by to bolo na nich priveľa...“

„Lina, radšej mlč,“ hnevala sa Emilova mamka, „choď podojiť, aj tak nič iné nevieš poriadne urobiť.“

Lina vzala kanvu, vybehla do maštale a začala dojiť tak rázne, že mlieko okolo nej striekalo. Práca jej vždy išla najlepšie od ruky, keď sa trochu jedovala, preto aj teraz dojila dôkladnejšie

než inokedy, a po celý čas si hundrala popod nos:

„Veď nejaká spravodlivosť na svete predsa len musí byť! Prečo by malo všetko zlo doľahnúť iba na Američanov? Hoci... ja by som s nimi celkom rada menila. Možno by som im mala jednoducho napísať: Tu máte nášho Emila, pošlite nám zeme-trasenie!“

Lina vždy všetko poplietla. No a práve ona chcela napísať do Ameriky, hoci jej škrabopis nevedeli

prečítať ani len Smálandania! Ak by niekto mohol poslať list do Ameriky, tak to bola jedine Emilova mamka. Tá vedela naozaj krásne písať. Dokonca aj všetky Emilove šibalstvá pozapisovala do modrých písaniek, čo odkladala do zásuvky písacieho stola.

„Načo ti to bude?“ spytoval sa Emilov ocko. „Pomyslela si vôbec na to, že kým zapíšeš všetky lapajstvá, čo náš nezbedný syn povyvádzal, celkom nám zoderieš pero?“

Lenže to Emilovu mamku vôbec netrápilo. Pravdivo zapisovala všetky Emilove huncútstva, len aby sa Emil, keď vyrastie, dozvedel, čo navyvádzal ako malý. Lebo až potom pochopí, prečo jeho mam-

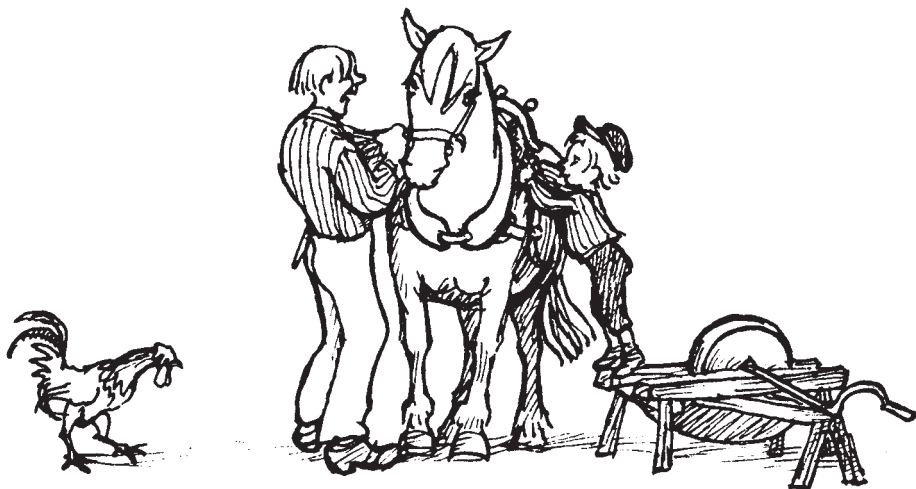
ka ošedivela, a bude ju mať rád práve pre jej sivé vlasy, čo získala kvôli nemu.

Nesmiete si myslieť, že Emil bol zlý, to teda nie, jeho mamka mala pravdu, keď tvrdila, že Emil je milý a múdry chlapec a svojimi svetlými hodvábnymi vlasmi a modrými očami pripomína anjela. Emil naozaj vedel byť aj poslušný a jeho spravodlivá mamka aj toto presne poznačila do modrej písanky.

„Včera Emil poslúchal,“ napísala 27. júla. „Za celý deň nevyviedol ani jediné lapajstvo, ale ukázalo sa, že mal vysokú teplotu a vyvádzať nevládal.“

No už 28. júla Emilovi teplota klesla a jeho výčinmi zaplnila niekoľko strán modrej písanky. Sily

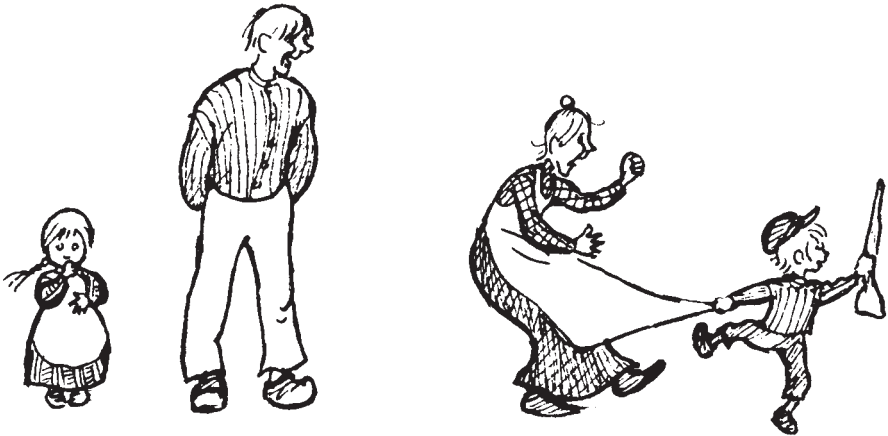

mal nadostač ako malý býk. Stačilo, aby vyzdravel, a už vládal vyvádzať od výmyslu sveta.

„Ten chlapčisko nemá páru,“ hovorievala Lina.

Už zrejme tušíte, že Lina nemala Emila veľmi v láske. Oveľa radšej mala Idušku, Emilovu sestričku, ktorá bola veľmi milá a poslušná. No Alfréd, paholok na katthultskom gazdovstve, mal Emila veľmi rád, nikto nevie prečo, a Emil mal zasa rád Alfréda. Keď Alfréd nepracoval, bývalo im spolu veselo a Alfréd naučil Emila mnoho užitočného, napríklad ako sa zapriahajú kone, ako sa chytajú šťuky, ako sa šnupe tabak, no dobre, ja viem, šnupanie naozaj nie je nič užitočné, napokon, Emil to skúsil len jediný raz. No vyskúšať to musel,

lebo chcel vedieť a robiť všetko, čo vedel a robil Alfréd. Alfréd vystrúhal Emilovi z dreva flintičku, čo bolo od neho pekné, však? Emil si flintičku opatroval ako najdrahocenejší poklad. Druhým najzázračnejším pokladom bola šiltovka, čo mu raz ocko kúpil v meste.

„Najradšej mám svoju flintičku a šiltovku,“ opakoval často Emil a bez nich ani nešiel spať.

Spomeniete si, kto všetko býva na Katthulte? Je tu Emilov ocko, ktorý sa volá Anton, Emilova mamka, ktorá sa volá Alma, Emilova sestra, ktorá sa volá Ida, paholok Alfréd, slúžka Lina a napokon Emil.

Samozrejme, nesmieme zabudnúť ani na Brusnicovú Maju. Bola to útla starenka, ktorá bývala v lesnej chalúpke, no z času na čas prišla na Katthult, aby pomohla pri žatve, plnení klobás a podobných prácach, ale aj preto, aby Emila a Idku strašila svojimi príbehmi o mátohách, duchoch, škriatkoch, zbojníkoch, zlodejoch a iných zloduchoch. O tých Brusnicová Maja vedela takmer všetko.

Teraz by ste asi chceli niečo počuť o Emilových šibalstvách. Vyvádzal ich deň čo deň, okrem tých dní, keď mal teplotu, takže si pokojne môžeme vybrať hociktorý a pozrieť sa, čo práve vtedy vymyslel. No a prečo by sme sa nepozreli do písanky, aby sme sa dozvedeli, čo sa stalo napríklad 28. júla?

Sobota 28. júla Ako Emil obľial ocka zabíjačkovou kašou a vystrúhal svojho stého panáčika

V kuchyni na Katthulte mali starú modrú pohovku, na ktorej spávala Lina. V tých časoch, keď sa náš príbeh odohráva, celý Småland bol plný kuchynských pohoviek s hrboľatými matracmi, na ktorých spávali slúžky, a do sna im bzučali dotieravé muchy. Prečo by to na Katthulte malo byť inak? Lina spala rada. Pred pol piatou ráno ju nič neprebralo zo spánku, ale vtedy zvyčajne zazvonil budík a ona musela vstať a ísť podojiť kravy.

Len čo Lina z kuchyne odišla, potichu sa do nej vkradol Emilov ocko, aby si, skôr než sa zobudí Emil, v pokoji vypil raňajšiu kávu. Veľmi sa mu páčilo, že môže celkom sám sedieť pri veľkom kuchynskom stole, Emil bol v nedohľadne, len muchy bzučali, z dvora sa ozývala hydina, a on si pokoj-

ne uchlipkával zo svojej kávy, trochu sa hojdal na stoličke a bosými nohami sa dotýkal kobercov, čo Lina vyprala celkom do biela... aby sme si rozumeli, biele boli koberčeky, nie nohy Emilovho ocka, hoci aj tie by sa možno občas žiadalo vy-

drhnúť. Ocko totiž ráno chodieval vždy bosý, ale nielen preto, že sa mu to páčilo.

„Človek aspoň ušetrí podrážky,“ hovorieval Emilovej mamke, ktorá bola podľa neho trochu úzkostlivá a vôbec nechcela chodiť bosá. „Lebo ty tak ničíš podrážky, že ti musíme podchvíľou kupovať nové topánky. Veru, aspoň každý desiaty rok.“

„Presne tak,“ prikývla Emilova mamka a potom sa už o celej záležitosti nebavili.

Už som spomenula, že Linu, keď tvrdo spala, nikto nevedel priviesť k vedomiu, skôr než zazvonil budík, no jedného rána ju predsa len zobudilo čosi iné. Stalo sa to 27. júla, teda presne v ten deň, keď mal Emil vysokú teplotu. Predstavte si tú hrôzu, keď sa Lina zobudila už o štvrtej ráno, lebo jej po tvári prebehol obrovský potkan. S krikom vyskočila z postele a schmatla do ruky poleno, lenže potkan zatiaľ zmizol v diere za hromadou polien.

Keď Emilov ocko počul o potkanovi, hrozne sa nahneval.

„No to mi je krásne,“ povedal. „Potkan v kuchyni! Ved' nám môže pojesť všetok chlieb aj slaninu!“

„Aj mňa!“ dodala Lina.

„A ešte aj chlieb a slaninu,“ prikývol Emilov ocko. „Dnes v noci pustíme do kuchyne mačku.“

Aj Emil sa dopočul o potkanovi, a hoci mal teplotu, hneď začal vymýšľať, ako potkana chytiť a či na to bude stačiť mačka.

Dvadsiateho siedmeho júla o desiatej večer Emilovi teplota celkom ustúpila a hneď dostal chuť niečo robiť. Vtedy však už celý Katthult pokojne spal, Emilov ocko, Emilova mamka a Iduška v izbe pri kuchyni, Lina na kuchynskej pohovke a Alfréd v domčeku pre paholkov neďaleko kôlničky. Prasiatka spali v chlieve, sliepky v kuríne, kravy v maštali, kone a ovce v ohradách, len v ku-